

Forskare med byxorna nere

Sverige. Har du kommit på en ny medicin? Var beredd på misstro. Testa den på dig själv först. En ny bok berättar hur andra har gjort. Lansering i tre steg kan vara en idé.

Författare: Daniel Rydén
Publicerad 16 maj 2013 06.30
Uppdaterad 16 maj 2013 06.56

1. Amerikas urologer höll kongress i Las Vegas. Dagens ämne var impotens. Giles Brindley från London skulle föreläsa. Varför var han klädd i träningsoverall? För att bevisa sin teori. Brindley hävdade att man kan framkalla erektion genom att injicera käravidgande substanser i penis. I brist på annat hade han satt sprutan i sitt eget organ. Se här, sa forskaren. Det putade i de mjuka byxorna.

Den som har kommit på något måste prova själv först, lyder att gammalt djungelordspråk. En ny bok bär syn för sägen. Den heter "Läkemedel som förändrat världen" och är skriven av Johan Wennerberg, lundadocent i organisk kemi.

Sista kapitlet handlar om Brindley, det första om den tyske apotekaren Friedrich Sertürner. Denne lyckades 1805 isolera den aktiva substansen i opium. Sertürner anade att han upptäckt en epokgörande smärtstillare. Han frågade tre vänner om de ville pröva. Bara om du också gör det, sade de.

De fick tre gånger trettio milligram var. Sertürner vaknade och lyckades rädda livet på vännerna med kräkmedel. Han kallade sitt medel morfin efter Morfeus, drömmarnas gud.

2. Publiken i Las Vegas såg avvaktande ut och Giles Brindley anade att hans resultat inte syntes tillräckligt bra. Han drog ner träningsbrallorna. En "lång, smal och tydligt erigerad penis" blottades. Nu om inte förr borde de väl fatta att Brindley kommit på något! Men åhörarna satt alldeles tysta.

Bakom ett nytt läkemedel ligger år av hårt och systematiskt arbete. Men ofta finns slumpen med i spelet, konstaterar Johan Wennerberg i sin bok.

Det antibiotikum som kallas sulfa och räddade många liv under andra världskriget föddes 1909 som medel att hålla tyger färgäkta. Den mögelsvamp som skulle bli penicillin uppträdde 1929 som en olyckshändelse i läkaren Alexander Flemings laboratorium. Den ägglossningshämmare som skulle bli p-pillet föddes kanske på en middagsbjudning 1951, när den medellöse forskaren Gregory Pincus träffade sjuksköterskan Margaret Sanger. Hon ivrade för födelsekontroll och kunde skaffa fram de pengar som Pincus behövde.

Resultatet har i samtliga fall blivit läkemedel som gjort skillnad för miljontals människor, summerar författaren. Slump och envishet är omistliga komponenter i denna bransch.

3. Kanske tolkade Giles Brindley tystnaden som misstro. Nu erbjöd han sina lyssnare att handgripligen bedöma erektionen som hans medel åstadkommit. Med nerdragna byxor gick han ner från podiet och fram mot första raden. Först nu kom åhörarna sig för att reagera. De skrek och viftade.

Trettio år har gått sedan urologerna höll sin mest omtalade kongress. Femton år därefter hade principen som Giles Brindley demonstrerade lett fram till tabletten Viagra.